

Merecz, 25 października 1[4]13

Król Władysław [Jagiello] informuje pełniącego obowiązki wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego [wielkiego szpitalnika i] komtura elbląskiego [Hermana Gansa], wielkiego komtura [Fryderyka von Zollerna], [wielkiego] marszałka [i komtura królewieckiego Michała Kuchmeistera], [wielkiego szatnego i] komtura dzierzgońskiego [Fryderyka von Weldena] oraz podskarbiego Zakonu [Boemunda Brendela], że otrzymał ich listy dotyczące usunięcia z urzędu wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego [Henryka von Plauena], który także wbrew woli adresatów, dążył do wojny. W związku z deklaracją [krzyżackich] dostojników o nakazaniu przez nich swoim poddanym, aby zachowali pokój na granicach z Królestwem [Polskim], stwierdza, że uczynił to samo listownie w stosunku do swoich poddanych. Listy dostojników krzyżackich dotyczące tych spraw najpierw dotarły do [wielkiego] księcia litewskiego Witolda [Kiejstutowicza], u którego [na Litwie] miał okazję zapoznać się z ich treścią, wcześniej niż otrzymał pisma skierowane do siebie. Poselstwo krzyżackie do niego powinno być skierowane na Litwę, gdzie obecnie przebywa wraz ze wspomnianym [wielkim] księciem. Zapewnia mu bezpieczny przejazd i powrót.

Oryg.: GSPK, XX. HA, OBA, nr 2002, pap., łac., wym. 303 × 206 mm, zaplamienia, przetarcia i przecięcia, in dorso nieczytelna zamykająca list pieczęć wystawcy w czerwonym wosku (wosk przez papier, wnioskując z wymiarów chodzi tu o pieczęć Władysława Jagielly o śr. 28 mm; zob. GumowskiPieczęcie, s. 14, 15, nr 16; Pieczęcie, s. 14; HlebionekKatalog, s. 105, 106), resztki naderwanej kustodii o wym. 51 × 27–10 mm i papierowego paska zabezpieczającego pieczęć na miejscu, nowożytna notatka o treści listu w j. niem., stara sygnatura archiwalna, prostokątna pieczęć archiwum królewieckiego.

Wyd.: CEV, nr 563.

Reg.: RHD 1/1, nr 2002.

Adres [in dorso]: ^aVenerabilibus ^bHermanno commendatori Elbingensi, locum magistri tenenti¹, aliisque comendatoribus, videlicet magno comendatori², marschalko³, Cristburgensi⁴ ac thezaurario⁵ Ordinis Thewtunicorum de Prussia, amicis nostris.

^cWladislaus Dei gracia rex Polonie Lythwanieque | princeps supremus et heres Russie etc.

^dVenerabiles amici nostri! Litteras vestras nobis missas plena ratione percepimus, que nos hic in Merecz⁶ constitutos die | date presencium invenerunt. In quibus scribitis, quomodo voluntatis et intencionis vestre semper fuisset nobiscum et | cum terris Regni nostri in pacis amena dulcedine permanere, pro quo tot labores et fatigas habuistis | qualiterque pro eo, quod magister Ordinis vestri⁷ pacem contempnens ad habendum nobiscum gwerras, eciam contra voluntatem vestram, aspirabat, ipsum de officio dignitatis sue, iuxta statuta Ordinis vestri, se movistis etc., quomodo eciam omnibus vestris subditis et signanter in metis et greniciis [s/] terrarum vestrarum constitutis precepistis, ut cum terris Regni nostri et earum subditis in pacis tranquillitate permanerent, nec deberent easdem terras nostras per quidpiam decetero molestare etc. Pro quo (scire^e) velitis, quod hec scripta vestra priusquam littere vestre huiusmodi nobis portate fuere, circa magnificum et illustrem principem dominum Alexandrum alias Wytowdum, Dei gracia ducem Lythwanie⁸, fratrem nostrum carissimum, vidimus, et licet multis infinitis et gravibus iniuriis a magistro et Ordine vestro in terris Regni nostri turbabamur, pro quibus dum ad magistrum et Ordinem vestrum nuncios nostros dirigere voluimus, raro admissi fuerant magistrum Ordinis vestri accedere, nec aliquando ab eodem magistro cum aliquali certa responsione ad nos rediebant. Quam primum ipsa scripta vestra audivimus, mox gentibus et subditis nostris et signanter capitaneis gencium in limitibus

et greniciis [s] constitutis scriptis nostris comisimus, ut contra vos, terras vestras et earum subditos quodpiam odiosi attemptare non deferent. Super eo autem, quod nobis scribitis, qualiter ad nos nuncios vestros solempnes velletis dirigere, postulantes ut nobis intinemus ubi debeant invenire et ut eisdem nunciis vestris saluum conductum ad nos veniendi concedamus etc., pro quo scire velitis, quod nunc presencialiter unacum predicto domino Alexandro, fratre nostro carissimo, in terris nostris Lythwanie habitamus, in quibus nuncii vestri nos possunt accedere, quo in accessu et recessu [p] eorum per nos et dominum ducem predictum, fratrem nostrum, et ipsius subditos, certos reddimus presentibus et securos. Datum in Merez feria quarta proxima ante festum sanctorum Symonis et Jude apostolorum anno Domini millesimo etc. XIII^{mo}.

Ad relacionem venerabilis Donyñ prepositi sancti Floriani | Cracoviensis, Regni Polonie vicecancellarii⁹.

^a Inicjał o wysokości ok. 6 wersów, wysunięty w lewo w stosunku do całości adresu.

^b Inicjał wysokości ok. 2 wersów.

^c Inicjał wysokości ok. 6 wersów.

^d Inicjał wysokości ok. 8 wersów.

^e Nadpisane nad wersem ze znakiem wstawienia.

¹ Herman Gans, mistrz zbożowy w Malborku przed 1378, mistrz leśny w Benowie przed 1394, zarządca magazynów żywności w Malborku przed 1394, zarządca wozowni w Malborku 1394–1396, wójt w Laskach 1396–1404, wójt lipieniecki 1404–1409, komtur krajowy austriacki i styryjski 1409, wielki komtur 1410–1412, wielki szpitalnik i komtur elbląski 1412–1416, pełniący obowiązki wielkiego mistrza 1413–1414, wójt rogozieński 1416–1417, prokurator międzyłęski, 1417–1418, komtur gdański 1418–1420, prokurator osiecki 1426–1428 (Jähnig, s. 291, 293, 302, 318, 320; Heckmann, s. 198, 207, 215, 285, 364, 365, 372, 374, 380, 384, 448, 470, 483, 527).

² Fryderyk von Zollern, kompan komtura brandenburskiego (pokarmińskiego) 1386–1389, kompan komtura bałgijskiego 1390–1393, kompan wielkiego marszałka 1396, wójt tczewski 1396–1402, komtur ragnecki 1402–1407, komtur ostródzki 1407–1410, komtur bałgijski 1410–1412, wielki komtur 1412–1416, komtur pokrzywieński 1416 (Jähnig, s. 291, 296, 308, 309, 311, 321; Heckmann, s. 207, 212, 228, 230, 257, 319, 375, 412, 428, 615).

³ Michał Kuchmeister von Sternberg, wójt Nowej Marchii 1410, wielki marszałek 1411–1414, wielki mistrz 1414–1422, komtur gniewski 1422, zm. 1423 (W. Nöbel, Michael Kuchmeister. Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422, Marburg 1969; Hochmeister, s. 119–121; Jähnig, s. 290, 292, 303, 318; Heckmann, s. 152, 210, 396, 405, 555).

⁴ Fryderyk von Welden, wielki szatny i komtur dzierzgoński oraz gniewski 1412–1415 (Jähnig, s. 294, 300; Heckmann, s. 219, 405, 610).

⁵ Boemund Brendel, rybicki pucki 1402, niższy kompan wielkiego mistrza 1404–1408, wyższy kompan wielkiego mistrza 1408–1409, wójt bobrownicki (dobrzyński 1409), pełniący obowiązki wójta nowomarchijskiego 1410, podskarbi Zakonu 1410–1414, komtur grudziądzki 1414–1434 (Jähnig, s. 295, 304, 316; Heckmann, s. 156, 221, 289, 323, 395, 396, 513).

⁶ Merez (lit. Merkinė), miasteczko na Litwie, w rejonie orańskim.

⁷ Henryk von Plauen, komtur nieszawski 1402–1407, komtur świecki 1407–1410, wielki mistrz zakonu krzyżackiego 1410–1413, komtur pokrzywieński 1413–1414, prokurator w Lochstädt (Pawłowie) 1429, zm. 1429 (Hochmeister, s. 114–117; Jähnig, s. 289, 307, 309; Heckmann, s. 151, 319, 350, 410, 462, 575).

⁸ Witold Kiejstutowicz, syn księcia trockiego i wielkiego księcia litewskiego Kiejstuta, księżę grodzieński, brzeski, suraski, drohiczyński, wołkowyski, kamieniecki, 1392–1401 namiestnik

króla Władysława Jagiełły na Litwie 1392–1401, potem wielki książę litewski, zm. 1430 (J. Nikodem, Witolda wielki książę litewski (1354 lub 1355 – 27 października 1430, Kraków 2013, tam zebrana starsza literatura przedmiotu).

⁹ *Donin ze Skrzyńska i Wistki h. Łabędź, pisarz królewski od 1404, sekretarz królewski 1410–1412, podkanclerzy Królestwa Polskiego 1412–1418, prałat i kanonik licznych kapituł (PSB 5, s. 471, 472; UC, s. 51, 106, 203; SułkowskaDokumenty, s. 209, 210; KrzyżaniakowaKancelaria, s. 63–68; M. Czyżak, Kapituła katedralna w Gnieźnie w świetle metryki z lat 1408–1448, Poznań 2003, s. 323–324).*